WIKIPEDIA

Ahven

Ahven (*Perca fluviatilis*) on Euraasiassa makeissa ja murtovesissä elävä kalalaji. Se on yleensä vihreäsävyinen tummilla pystyraidoilla. Sen vatsaevät ja pyrstö ovat puna-oranssit. Tyypillisesti ahven on 15–30 sentin pituinen ja 50–350 gramman painoinen ja sen elinikä on noin kuusi vuotta.

Ahven on Suomen yleisin kalalaji ja Suomen kansalliskala. Se on parvikala, joka liikkuu ja etsii ravintoa päivisin parvissa, mutta yöksi se menee yksin pohjalle kasvuston suojaan lepäämään. Ahven lisääntyy tehokkaasti, ja naaras voi laskea jopa yli 200 000 mätimunaa. Pienet yksilöt syövät eläinplanktonia, mutta iän myötä ruokavalioon tulevat pohjaeläimet ja pikkukalat. Ahventa myös pyydystetään ruokakalaksi.

Ahven	
Uhanalaisuusluokitus	
Elinvoimainen [1]	
Hävinnyt · Uhanalainen · Elinvoimainen: EX EW CR EN VU NT **LC**	
Tieteellinen luokittelu	
Domeeni:	Aitotumaiset Eucarya
Kunta:	Eläinkunta Animalia
Pääjakso:	Selkäjänteiset Chordata
Alajakso:	Selkärankaiset Vertebrata
Yläluokka:	Luukalat Osteichthyes
Luokka:	Viuhkaeväiset Actinopterygii
Lahko:	Ahvenkalat Perciformes
Alalahko:	Percoidei
Heimo:	Ahvenet Percidae
Suku:	Ahvenet *Perca*
Laji:	*fluviatilis*
Kaksiosainen nimi	
Perca fluviatilis Linnaeus, 1758[2]	

Ahvenen luontainen levinneisyys punaisella sekä

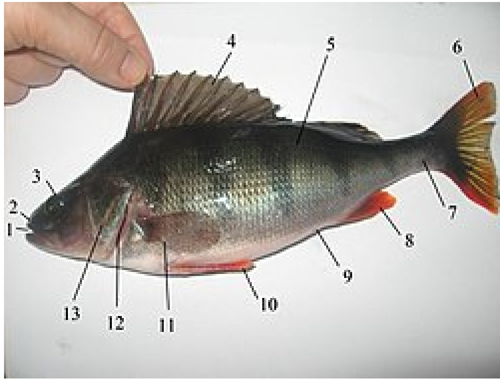
Sisällysluettelo

Koko ja ulkonäkö

Ahven on teräväsuomuinen, yleensä vihreäsävyinen kala, jossa on tummia pystyraitoja. Sen väri vaihtelee lähes mustasta vaalean harmaanvihreään. Tummissa vesissä, etenkin paljon humusta sisältävissä vesistöissä ahvenet saattavat olla myös ruskeankeltaisia. Vesistöissä, joissa uitetaan puuta, tavataan silloin tällöin myös oransseja ahvenia.[3] Ahvenen tunnistaa helposti myös puna-oransseista vatsaevistä ja pyrstöstä sekä selkäevän mustasta laikusta. Kiduskannen suurimmasta luusta

sojottaa taaksepäin terävä piikki, toisessa puolestaan on hienompaa sahanterää. Nopeakasvuisen ahvenen niska voi muodostua jykeväksi ja jyrkästi nousevaksi, minkä johdosta isoja ahvenia usein nimitetään kyrmyniskoiksi.[4] Ahvenen selkäevä on kaksiosainen. Etuosassa on 13–17, yleensä 14 piikkiruotoa, takaosassa 1–3 piikkiruotoa ja 13–16 kärjestä haarautunutta nivelruotoa. Peräevässä taas on kaksi piikkiruotoa ja 7–10 nivelruotoa.[5]

vaaleanvihreällä istutettu levinneisyys.
Katso myös
Ahven Wikispeciesissä Ahven Commonsissa

Ahvenen anatomia. 1 = suu, 2 = kuono, 3 = silmä, 4 = selkäevä, 5 = kylkiviiva, 6 = pyrstö, 7 = pyrstön pedunculus, 8 = peräevä, 9 = peräaukko, 10 = vatsaevä, 11 = rintaevä, 12 = kidusaukko, 13 = kiduskansi.

Ahven Ukrainasta.

Ahvenet voivat elää yli 20-vuotiaiksi, yleensä elinikä on noin kuusi vuotta.[1] Useimmiten ahven on pituudeltaan 15–30 senttimetriä ja painoltaan 50–350 grammaa.[4] FAOn arvioiden mukaan tyypillinen ylämitta on 35 senttimetriä ja 1,2 kilogrammaa.[6] Vuosina 1993-1994 Bodenjärven ahvenia tutkittaessa havaittiin, että valtaosa (93–97 %) järven kalojen biomassasta oli ahvenia, joiden pituus oli 6–31 cm.[7]

Ahvenanmaan Kökarilta vuonna 2010 saatu 2,87-kiloinen ahven on Kansainvälisen urheilukalastusliiton IGFA:n rekisterien mukaan maailman suurin urheilukalastusvälineillä saatu yksilö.[8][9] Vuonna 1945 Britanniassa saatiin 5,9 kg painava ahven.[10]

Ahvenen raidat ovat nykypäivänä veden kirkkauden mukaiset. Jos vesi on tummaa, niin ahvenella on haaleammat raidat ja päinvastoin.

Levinneisyys

Ahvenen levinneisyysalue sisävesissä kattaa lähes koko Euroopan Italiaa ja Espanjaa lukuun ottamatta ja ulottuu Siperiaan Kolymajoelle saakka[11]. Suomessa ahven on levinnyt lähes koko maahan, ainoastaan pohjoinen käsivarsi on paikka, jossa ahventa ei tavata.[4]

Uuteen-Seelantiin istutettiin vuonna 1868 eurooppalaisia ahvenia urheilukalastusta varten. Nykyisin sen pelätään syrjäyttävän alkuperäisiä lajeja.[12] Ahvenia on istutettu myös Australiaan, Etelä-Afrikkaan, Marokkoon, Kyprokselle, Kiinaan ja Azoreille.[13]

Pohjoisamerikkalainen kelta-ahven (*Perca flavescens*) on jotakuinkin identtinen eurooppalaisen ahvenen kanssa niin elintavoiltaan kuin ulkonäöltäänkin.[14]

Elinympäristö

Ahven elää hitaasti virtaavissa joissa, syvissä järvissä ja lammissa ja Itämeren murtovedessä. Se saattaa liikkua myös kylmissä nopeasti virtaavissa vesissä mutta ei jää niihin kutemaan.[6]

Ahven sietää hapanta vettä paremmin kuin useimmat muut Suomen kalat,[15] mutta jos pH laskee lähelle neljää, lisääntyminen ei enää onnistu.[16]

Ahven on myös eräiden simpukkalajien väli-isäntä.[17]

Käyttäytyminen

Ahven on parvikala, joka liikkuu ja etsii ravintoa päivisin parvissa, mutta yöksi se menee yksin pohjalle kasvuston suojaan lepäämään.[16]

Lisääntyminen

Ahvenen mätiä vesikasveihin kiinnittyneenä

Ahvenkoiraat tulevat sukukypsiksi 1–2-vuotiaina ja naaraat 2–4-vuotiaina. Ahven kutee keväällä huhti-kesäkuun aikaan, kun veden lämpötila ylittää kuusi astetta. Ne kokoontuvat rantaveteen, jossa on suojaavaa kasvillisuutta. Naaras laskee mädin valitsemaansa paikkaan, ja koirasparvi hedelmöittää sen maidillaan.[1]

Ahven on erittäin tehokas lisääntyjä, ja naaras laskee tuhansia tai kymmeniätuhansia mätimunia, jotka koiraat hedelmöittävät. Yhden naaraan mätimunien määrä voi olla jopa yli 200 000. Limainen ja putkimainen mätinauha kiinnittyy pohjakasveihin ja oksiin. Poikaset kuoriutuvat 2–3 viikon kuluttua 6–7 millimetrin kokoisina. Kuoriutuneet poikaset saavat aluksi ravintonsa pienestä ruskuaispussista, mutta siirtyvät pian syömään eläinplanktonia, kuten vesikirppuja, surviaissääsken toukkia ja hankajalkaisia.[1][18]

Ravinto

Ravinnokseen pieni ahven käyttää eläinplanktonia, iän myötä ruokavalioon tulevat pohjaeläimet ja pikkukalat.[6] Suurimmat yksilöt voivat syödä myös pienempiä lajitovereitaan.[19]

Kalastus ja käyttö

Perattu ja leikattu raaka ahven.

Ahvenen liha on vaaleaa ja maukasta. Sitä kalastetaan Euroopassa ruokakalaksi, ja se on myös urheilukalastajien suosima saalis.[20] Ahventa pyydetään katiskoilla, verkoilla, onkimalla, virvelöiden, pilkkimällä ja perhokalastamalla.[16] FAOn tilastojen mukaan ahventa pyydettiin vuonna 2013 yhteensä 28 920 tonnia. Suurimmat pyyntimaat olivat Venäjä (15 242 tonnia), Suomi (7 666 tonnia), Viro (2 144 tonnia), Puola (1 121 tonnia) ja Kazakstan (1 103 tonnia).[6] Luonnonvarakeskuksen mukaan Suomessa kulutettiin keskimäärin 400 grammaa kotimaista ahventa henkilöä kohden vuonna 2018.[21]

Kalastajat käyttävät hyväkseen ahvenen omaa vuorokausirytmiä: aktiivisimmin ahven tarttuu täkyyn aikaisin aamulla ja iltamyöhällä. Syksyllä paras syönti voi osua lähemmäs

keskipäivää. Sameissa vesissä vuorokaudenajoilla ei ole yhtä paljoa eroa kuin kirkkaissa.[22] Ahvenen kalastuksessa oleellista on myös syvyys, koska ahvenparvet vaihtavat syvyyttä mm. lämpötilan ja tuulen mukaan.[23]

Ravintoarvo

Kuten muissakin kaloissa ahvenissa on terveellisiä aineita, proteiinia ja pehmeää rasvaa, omega-3-rasvahappoja ja D-vitamiinia.[24] Alla olevassa taulukossa on vertailtu eräiden ravintoaineiden määriä ahvenessa ja rasvaisemmissa ruokakaloissa:

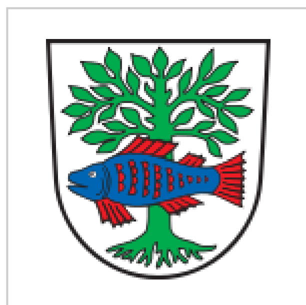
Ravintoarvoja per 100 g

	Ahven[25]	Silakka[26]	Kirjolohi[27]
Proteiineja	17 g	14,8 g	10 g
Rasvaa	1,7 g	6,5 g	7 g
Eikosapentaeenihappo (EPA)	54 mg	227 mg	237 mg
D-vitamiinia	8 µg	17 µg	5 µg

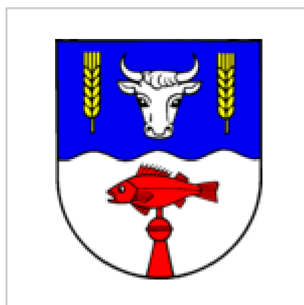
Ahven kulttuurissa

Suomessa ahven on valittu maan kansallissymboleihin kuuluvaksi kansalliskalaksi.[28] Valinta tehtiin Kalatalouden keskusliiton vuonna 1994 järjestämässä yleisöäänestyksessä. Toiseksi jäi hauki. Suomen luonnonsuojeluliiton tiedotuspäällikön Terho Poutasen mukaan ahven on ominaisuuksiltaan perisuomalainen: ”kyrmyniskainen, hitaahko, piikikäs”.[29]

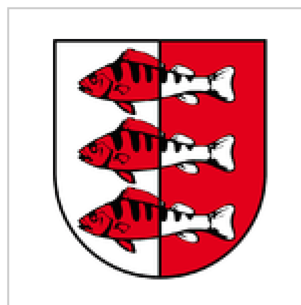
Ahven esiintyy useiden paikkakuntien vaakunoissa.

Bad Buchau, Saksa

Schönberg (Holstein)

Gröningen, Saksa

On arveltu, että ahven olisi myös osa Ahvenanmaan nimeä.[30]

Lähteet

1. Freyhof, J. & Kottelat, M.: *Perca fluviatilis* (https://www.iucnredlist.org/details/16580/0) *IUCN Red List of Threatened Species. Version 2013.1*. 2008. International Union for Conservation of Nature, IUCN, Iucnredlist.org. Viitattu 05.08.2013. (englanniksi)
2. ITIS: Perca fluviatilis (https://www.itis.gov/servlet/SingleRpt/SingleRpt?search_topic=TSN&search_value=168470) (englanniksi)

3. Oranssi ahven ui katiskaan (https://www.is.fi/kotimaa/art-2000000208045.html) *Ilta-Sanomat*. 4.6.2007. Viitattu 29.12.2019.
4. Ahven (http://www.luontoportti.com/suomi/fi/kalat/ahven) *Luontoportti*. Viitattu 25.7.2015.
5. Varjo, Markku & Lehtonen, Hannu: *Suomen ja pohjolan kalat*, s. 55, 388 –. Readme, 2017. ISBN 9789523213722. (suomeksi)
6. Species Fact Sheets (http://www.fao.org/fishery/species/2298/en) (myös FishStats linkki) FAO. Viitattu 25.7.2015.
7. Imbrock, Frauke; Appenzeller, Alfred; Eckmann, Reiner: Diel and seasonal distribution of perch in Lake Constance : a hydroacoustic study and in situ observations (http://kops.uni-konstanz.de/handle/123456789/7637;jsessionid=AF3F114A0370794BC171D145829CC92D) 1996. Journal of Fish Biology ; 49 (1996). - pp. 1–13. Viitattu 24.7.2015.
8. Maailman suurin ahven! (http://www.iltalehti.fi/uutiset/2011031913393743_uu.shtml) 2011. Iltalehti. Viitattu 25.7.2015.
9. 2000-luvun Suomen ennätyskalat ja Suomen ennätyskalarekisteriin hyväksytyt suurkalat (http://www.ahven.net/ennatyskalat) *Ahven.net*. Viitattu 12.11.2016.
10. List of Population Characteristics records for Perca fluviatilis (http://www.fishbase.org/PopDyn/PopCharList.php?ID=358&GenusName=Perca&SpeciesName=fluviatilis&fc=306) FishBase. Viitattu 24.7.2015.
11. *Perca fluviatilis* (http://www.fishbase.org/Summary/Perca-fluviatilis) (peilipalvelin (http://www.fishbase.se/Summary/Perca-fluviatilis)) *FishBase*. Froese, R. & Pauly, D. (toim.). (englanniksi)
12. Gerard P. Closs, Ben Ludgate, Ruth J. Goldsmith: Controlling European perch (Perca fluviatilis): lessons from an experimental removal (http://www.doc.govt.nz/Documents/science-and-technical/PF05closs.pdf) University of Otago. Viitattu 25.7.2015.
13. Perca fluviatilis introductions (http://www.fishbase.se/Introductions/IntroductionsList.php?ID=358&GenusName=Perca&SpeciesName=fluviatilis&fc=306&StockCode=372) FishBase. Viitattu 25.7.2015.
14. Rex M Strange, Carol A Stepien: Yellow (Perca flavescens) and Eurasian (P. fluviatilis) perch distinguished in fried fish samples by DNA analysis (https://www.researchgate.net/publication/225089283_Yellow_%28Perca_flavescens%29_and_Eurasian_%28P._fluviatilis%29_perch_distinguished_in_fried_fish_samples_by_DNA_analysis) Fishery BBulletin / Research Gate. Viitattu 25.7.2015.
15. Ahven (http://www.rktl.fi/kala/tietoa_kalalajeista/ahven/) Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (nyk. Luke). Viitattu 25.7.2015.
16. Ahven (Perca fluviatilis) (http://skes.as.wodemedia.fi/ahven) Suomalaisen kalastusmatkailun edistämisseura. Viitattu 25.7.2015.
17. Unio crassus: Habitat and ecology (http://www.iucnredlist.org/details/22736/0) *IUCN Red list*. Viitattu 2.6.2018.
18. Synopsis of biological data of the perch (http://www.fao.org/docrep/017/ap921e/ap921e.pdf) (Table IV s. 25) 1977. FAO. Viitattu 25.7.2015.
19. Laine, Lasse J.: *Suomen Luonto-opas*, s. 257. WSOY, 2009. ISBN 978-951-0-23942-1.
20. Ahven (https://www.martat.fi/marttakoulu/sesongin-ruoka-aineet/kala/ahven/) 2020. Martat. Viitattu 27.1.2020.
21. [statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE__06 Kala ja riista__06 Muut__02 Kalan kulutus/4_Kotimaisen_kalankulutus.px/ Kotimaisen kalan kulutus muuttujina Alkuperä, Laji ja Vuosi] *Tilastotietokanta*. Luonnonvarakeskus. Viitattu 20.6.2020.
22. Ahvenen kalastus (http://www.koukussa.fi/kalastus/ahvenen-kalastus) *Koukussa*. Viitattu 25.7.2015.
23. Kalastus.fi: Ahvenen kalastus (https://kalastus.fi/blog/ahvenen-kalastus/) *kalastus.fi*. Viitattu 17.6.2020.

24. 7 syytä syödä kalaa (https://www.yhteishyva.fi/live/201506/sujuva-arki/7-syyta-syoda-kalaa/0218010-496045) Yhteishyvä. Viitattu 25.7.2015.
25. Ahven (http://www.fineli.fi/food.php?foodid=812&lang=fi) *Fineli*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 25.7.2015.
26. Silakka, tuore, itämeri (http://www.fineli.fi/food.php?foodid=800&lang=fi) *Fineli*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 25.7.2015.
27. Kirjolohi (http://www.fineli.fi/food.php?foodid=822&lang=fi) *Fineli*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 25.7.2015.
28. Ahven on Suomen kansalliskala (https://yle.fi/aihe/artikkeli/2010/10/20/ahven-suomen-kansalliskala) 20.12.2010. YLE Oppiminen. Viitattu 27.1.2020.
29. Poutanen, Terho: Ahven on kansalliskalamme (http://arkisto.sll.fi/tiedotus/harr/KansallisKala.html) Suomen luonnonsuojeluliitto. Viitattu 7.3.2012.
30. Hakulinen, Kerkko: *Paikannimet*. WSOY, 2008. Ote sivustolla kysy.fi (http://www.kysy.fi/kysymys/mista-tulee-nimi-ahvenanmaa-kun-se-ruotsiksi-aland-eli-siis-niinkuin) (viitattu 24.7.2015).
